

ALS DE AI-ROUTINE AAN ZICHZELF TWIJFELT

Als je de werking van een menselijke cel bestudeert, krijg je een fractie mee van de oneindige mogelijkheden en rijkdom van het menselijk leven. Bijvoorbeeld de mitochondriën die energie maken van een aantal elementaire stoffen, eiwitten afgeven, virussen maken (jazeker!) en het lichaam medebesturen. En dat dan maal een x biljard keer. Je lijf is en blijft een wonder. En nog veel complexer dan dat ene zaadje dat je in de grond stopt en dat uitgroeit tot een fantastische beukenboom. AI die kennis zit verstoppt in dat heel kleine brokje levensenergie. Kan dat ook worden nagemaakt met technologie? De meningen en toekomstbeelden daarover zijn verdeeld. Misschien met enorme quantumcomputers. Het tekort aan elektriciteit is nu nog een vertragende factor. Hadden we maar naar Nicolas Tesla geluisterd.

Robots wassen ramen

Omdat ons brein nu eenmaal niet zo snel is in het verwerken van stapels informatie, kijken we met ontzag naar al die supercomputers die onze AI-voorzieningen ondersteunen (of beter: naar de rekenregels en rekenkracht van superchips). *Fast forward* de huidige AI-toepassingen: mensloze vehikels voor landbouw, robots wassen ramen en bezorgen pakketten, röntgenfoto's kunnen beter door een AI worden gescreend, en tekstvertaling of ondertiteling kan zonder mens in enkele fracties van een seconde worden uitgevoerd. De Engelse vertaling van het laatste KNVI-boek kostte minder dan dertig seconden.

Ondertussen moeten we het als mensen doen met inferieure informatie. Ons brein kan niet alles netjes bewaren en terugvinden. Daar hebben AI-toepassingen natuurlijk geen last

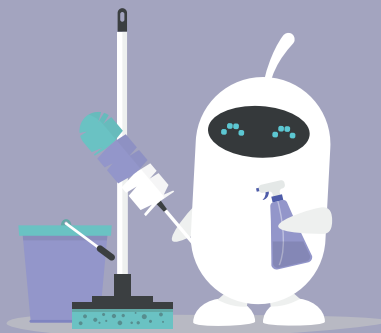
‘Omdat ons brein niet zo snel is in het verwerken van stapels informatie, kijken we met ontzag naar al die supercomputers’

van. Hoewel op dit moment AI ‘Incredibly Smart’ en tegelijkertijd ‘Shockingly Stupid’ is volgens Yejin Choi.

Keuzes

Maar stel je toch voor dat een set van AI-routines wel al deze informatie verzamelt en er een rode draad uithaalt. Zou die routine dan kiezen voor zelfbehoud (‘ik besta’), reproductie, samenwerking met de mens of het beter maken van deze aarde? Met als ultieme optie dat de aarde ook wel zonder de mens kan?

En: wat zou die routine dan doen met feitenkennis, bijvoorbeeld dat we de mijnbouw met duizend procent moeten verhogen (in 2024) om aan voldoende mineralen en edelmetalen te komen voor accu's en zonnepanelen (ook al is de energy payback time (EPBT) van panelen discutabel). Of dat we enorme kuilen graven voor afgedankte rotorbladen, kolen uit Australië halen om in China de mijnen open te houden en afval van Italië naar Nederland brengen om centrales te laten branden. Of dat we West-Papoea en de Amazone ontbossen voor nog meer houtkap en palmolie en dat de grootste gasgebruikers als enige heel weinig belasting betalen.

Ernstige zorgen

Wellicht gaat die ‘AI-routine’ zelfs aan zichzelf twijfelen als ‘het’ weet dat een trainingsronde van ChatGTP ongeveer vijfhonderd ton CO2-uitstoot genereert of het IPCC-rapport nog eens verder analyseert (en corrigeert). Geoffrey Hinton en Mo Gawdat maken zich in ieder geval ernstige zorgen over wat AI voor ons in petto heeft.

En wij als informatieprofessionals? Binnenkort ook als AI-routine in te huren wellicht. Kost

misschien wat energie en een beetje CO2-uitstoot, maar dan heb je ook wat.

*Wouter Bronsgeest,
duovoorzitter van de KNVI.*

KNVI Event op 23 november: gaat ChatGPT alles veranderen?

Het jaarlijkse KNVI Event vindt op 23 november (13:30-18:15 uur) plaats bij het Nationaal Archief in Den Haag en staat in het teken van ChatGPT. Sommigen noemen deze slimme software de meest impactvolle nieuwe technologie sinds het internet, maar hoe revolutionair is ChatGPT werkelijk? Schuilt in de ogenschijnlijk ‘goede’ teksten niet juist het gevaar van het programma? En in hoeverre gaat ChatGPT de wereld van de informatieprofessional veranderen? Deze en andere vragen staan centraal tijdens het KNVI Event 2023.

De hoofdspreker van de dag is Piek Vossen, hoogleraar Computationale Lexicologie aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Hij combineert taalwetenschap en informatica om taalkundige verschijnselen te analyseren met computermodellen en wordt beschouwd als de belangrijkste Nederlandse onderzoeker op het gebied van textmining. Hij neemt de deelnemers mee in zijn visie op de (on)mogelijkheden van ChatGPT. Aansluitend wordt in groepen ingezoomd op de invloed van ChatGPT op de afzonderlijke disciplines van het vakgebied van de informatieprofessional. De dag wordt afgesloten met een paneldiscussie en een netwerkborel.

Meer informatie over de invulling van het event vind je op knvi.nl.